

PATVIRTINTA
Pasvalio Svalios progimnazijos
direktoriaus 2025 m. balandžio 30 d.
įsakymu Nr. DV-36

PASVALIO SVALIOS PROGIMNAZIJOS PEDAGOGŲ IR KITŲ DARBUOTOJŲ ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pasvalio Svalios progimnazijos (toliau – Progimnazija) Pedagogų etikos kodeksas (toliau - Kodeksas) apibrėžia pagrindines profesinės etikos normas, reguliuojančias pedagogų ir jų ugdytinių bei kitų progimnazijos bendruomenės narių santykius; saugančias jų žmogiškąją vertę bei orumą; palaikančias pedagogų profesinės veiklos kokybę bei profesijos garbę; kuriančias pasitikėjimu, atsakomybe ir teisingumu pagrįstą švietimo ir ugdymo įstaigų kultūrą.

2. Kodeksas parengtas vadovaujantis Pedagogų etikos kodeksu, patvirtintu 2018 m. birželio 11 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-561 „Dėl pedagogų etikos kodekso patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių intereso derinimo įstatymo 13 straipsniu, Rekomendacijų dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2021 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. KS-332 „Dėl Rekomendacijos dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymų nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo“ III skyriaus 9.10 punktu, Rekomendacinėmis gairėmis dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. KS-40 „Dėl Rekomendacinių gairių dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimo patvirtinimo“.

3. Pedagoginės etikos normos apibrėžiamos remiantis bendražmogiškomis dorovės normomis, demokratinėmis Lietuvos mokyklos tradicijomis, Lietuvos Respublikos konstitucinėmis nuostatomis bei įstatyminiais aktais, žmogaus bei vaiko teisių nuostatomis.

4. Kodekso normų pagrindą sudaro šie pagrindiniai principai: žmoniškumas, teisingumas, profesionalumas, atsakomybė, tolerancija, demokratiškumas, partnerystė ir solidarumas.

II SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Pagrindinės Kodekse vartojamos sąvokos:

5.1. **Etika** – tai moralės normos, kurios grindžiamos teoriškai ir kurioms pritariama asmeniškai.

5.2. **Moralė** – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

5.3. **Privatus darbuotojo interesas** – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

5.4. **Vertybė** – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

5.5. **Orumas** – žmogaus įsisąmonintas savo paties vertingumas.

5.6. **Tolerancija** – pakanti pagarba kito nuomonei, požiūriui, įsitikinimams, tikėjimui.

III SKYRIUS PEDAGOGO ETIKOS KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

6. Kodekso paskirtis:

6.1. nubrėžti tolerancijos ribas progimnazijos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti mokytojų, darbuotojų etikos požiūriu vengtiną elgesį;

6.2. esamiems ir naujai priimamiems pedagogams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę;

6.3. padėti progimnazijos pedagogams ir darbuotojams vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus.

7. Vienas svarbiausių tikslų – neetiško elgesio prevencija.

IV SKYRIUS PAGRINDINĖS NORMOS (ELGESIO IR VEIKLOS PRINCIPAI)

8. Pedagogo asmenybė

8.1. Pedagogo profesinė etika reikalauja pašaukimo, atsidavimo savo darbui ir atsakomybės jausmo atliekant savo pareigas.

8.2. Pedagogas yra reiklus sau ir siekiantis tobulėti. Jam būdinga savistaba, savitvarda ir savęs ugdymas.

8.3. Pedagogui būtinas nuolatinis atsinaujinimas. Jis rūpinasi savo išsilavinimu, kvalifikacijos tobulinimu ir ieško geresnių darbo būdų.

9. Atsakomybė

9.1. Pedagogas atsako už jam patikėto pedagoginio darbo – ugdymo – kokybę ir rezultatus.

9.2. Pedagogas yra atsakingas už jo priežiūrai patikėtų mokinių fizinę, intelektinę, emocinę ir dvasinę apsaugą.

9.3. Pedagogas yra atsakingas už administracijos jam pavestas funkcijas bei patikėtus resursus.

10. Autoritetas, garbė, reputacija

10.1. Savo elgesiu pedagogas palaiko ir saugo istoriškai susiklosčiusią pedagogo profesijos garbę.

10.2. Pedagogas perteikia tautos ir žmonijos kultūros vertybes jaunajai kartai, pagal išgales dalyvauja kultūros plėtros procesuose.

10.3. Visais atvejais - bendraudamas su ugdytiniais, bendruomenės nariais ir kt. – pedagogas yra pagarbus, mandagus ir korektiškas. Jis žino kiekvienai situacijai tinkamas etiketo normas ir jų laikosi.

10.4. Pedagogo autoritetas grindžiamas kompetencija, teisingumu, taktu, gebėjimu rūpintis ugdytiniais. Pedagogas nekuria savo autoriteto nekorektiškais būdais ir nepiktnaudžiauja juo.

10.5. Pedagogas auklėja savo teigiamu pavyzdžiu. Jis vengia moralizavimo, neskuba teisti ir nereikalauja iš kitų to, ko pats nepajėgia laikytis.

10.6. Pedagogas turi teisę į asmeninio gyvenimo privatumą, tačiau jo pasirinktas gyvenimo būdas neturėtų menkinti profesijos prestižo, saugo savo reputaciją.

11. Santykiai su kitais asmenimis:

11.1. *Pedagogo bendravimas su ugdytiniais*

11.1.1. Pedagogas pats pasirenka sau tinkamą bendravimo su ugdytiniais stilių, kurio pamatas – abipusė pagarba.

11.1.2. Pedagogas visų pirma yra reiklus sau. Pedagogo reiklumas ugdytiniui yra pozityvus ir gerai motyvuotas. Pedagogas niekad neturėtų prarasti saiko ir savitvardos.

11.1.3. Pedagogas pasirenka tokius darbo metodus, kurie skatina pozityvius ugdytinių bruožus ir tarpusavio santykius: savarankiškumą, savikontrolę, saviugdą, norą bendradarbiauti ir padėti kitiems.

11.1.4. Vertindamas ugdytinių elgesį ir pasiekimus, pedagogas siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvą.

11.1.5. Pedagogas yra nešališkas, vienodai geranoriškas ir prielankus visiems mokiniams. Paskelbęs nepagristai menkinančius ugdytinį vertinamuosius sprendimus, pedagogas stengiasi nedelsdamas ištaisyti savo klaidą.

11.1.6. Vertindamas mokinių pasiekimus balais, pedagogas siekia objektyvumo ir teisingumo. Neleistina tendencingai mažinti ar didinti vertinimo balus.

11.1.7. Pedagogas nuolat rūpinasi savo kalbos ir bendravimo kultūra. Jo kalboje nėra keiksmažodžių, vulgarybių, šiurkščių, žeidžiančių frazių.

11.1.8. Pedagogas elgiasi diskretiškai. Pedagogui neleistina kitiems asmenims perduoti mokinio ar ugdytinio jam asmeniškai patiktą informaciją, išskyrus įstatymų numatytus atvejus.

11.1.9. Pedagogas nepiktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi. Jis negali išnaudoti ugdytinių, reikalauti, kad jie jam teiktų kokias nors paslaugas ar patarnavimus.

11.1.10. Pedagogas yra tolerantiškas ugdytinių religiniams įsitikinimams ir politinėms pažiūroms. Jis neturi teisės primesti savo pažiūrų ugdytiniais.

11.2. *Pedagogų bendravimas*

11.2.1. Pedagogų tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumu, partneryste ir pagarba. Pedagogas saugo ne tik savo, bet ir savo kolegų autoritetą. Ugdytinių ar kitų asmenų akivaizdoje jis nežemina kolegų.

11.2.2. Pedagogai vengia nepagrįstų ir skandalingų tarpusavio konfliktų. Kilus nesutarimams, siekia konstruktyviai juos įveikti.

11.2.3. Progimnazijos pedagogai vengia konkurencijos, trikdančios jų partnerystę atliekant bendrą darbą. Pedagogus sieja vienas kito palaikymas, pagalba, atvirumas ir pasitikėjimas.

11.2.4. Pedagogo pareiga ir teisė vertinti kolegų ir administracijos darbą. Už kritiką persekioti pedagogą griežtai draudžiama. Kritika pirmiausia turėtų būti vidinė, t. y. sakoma progimnazijoje tarp pedagogų, o ne už progimnazijos ribų. Išsakyti ją reikėtų akis į akį, o ne už akių. Progimnazijoje neturėtų būti vietos apkalboms.

11.2.5. Kritiką reikia išviešinti tik tuo atveju, jeigu į ją visai nereaguojama, prasideda administracijos persekiojimai arba išryškėja nusikalstami veiksmai.

11.2.6. Kritika skiriama kolegų arba administracijos darbui, veiksams, sprendimams, požiūriams, poelgiams vertinti, neturėtų žeminti kritikuojamų asmenų. Ji turi būti pagrįsta, konstruktyvi, taktiška, neužgauli, geranoriška. Svarbiausios pedagoginio gyvenimo problemos svarstomos ir sprendimai, priimami atvirose ir laisvose pedagogų diskusijose.

11.3. *Santykiai su administracija*

11.3.1. Progimnazija remiasi žodžio ir įsitikinimų laisvės, tolerancijos, demokratiškumo ir teisingumo principais.

11.3.2. Progimnazijoje puoselėjama bendravimo kultūra, pasireiškianti tarpusavio pagarba, geranoriškumu ir mokėjimu susitarti. Už tokios atmosferos palaikymą yra atsakingas įstaigos vadovas.

11.3.3. Pedagogai negali būti administracijos diskriminuojami, ignoruojami ar persekiojami dėl jų įsitikinimų ar asmeninių simpatijų bei antipatijų. Administracijos santykiai su kiekvienu pedagogu grindžiami lygiateisiškumo principu.

11.3.4. Administracija negali reikalauti ar rinkti informacijos apie asmeninį pedagogo gyvenimą, nesusijusį su darbo reikalavimais.

11.3.5. Progimnazijos vadovo vertinimai ir sprendimai yra pagrįsti realiais pedagogų nuopelnais, faktais ir nešališki. Pretendentai aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti parenkami ir paremiami nepriklausomai nuo jų asmeniško artimumo ar paklusnumo administracijos vadovui.

11.3.6. Pedagogai turi teisę gauti iš administracijos informaciją, svarbią jų ir įstaigos darbui. Administracija negali nuslėpti ar tendencingai iškreipti informacijos, turinčios įtakos pedagogo karjerai ir darbo kokybei. Pedagogų bendruomenei svarbūs sprendimai įstaigoje priimami ir skelbiami remiantis viešumo bei dalyvavimo principais.

11.3.7. Intrigos, neįveikiami konfliktai, kenkimas kitiems ir pedagogų bendruomenės skaldymas ir skilimas trukdo progimnazijai atlikti savo tiesiogines funkcijas. Įstaigos vadovas, neįstengiantis sureguliuoti aštrių, ilgai užsitęsusių konfliktų, turėtų atsistatydinti.

11.3.8. Progimnazija brangina savo reputaciją. Jeigu išaiškėja pedagogų bei atsakingų administracijos darbuotojų nusikaltimai bei šiurkštūs profesinės etikos pažeidimai, jos vadovas privalo atsistatydinti.

11.4. *Santykiai su mokinių tėvais ir globėjais*

11.4.1. Pedagogas konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus.

11.4.2. Pedagogas saugo vaikų patikėtą nuomonę apie savo tėvus arba globėjus, o tėvų arba globėjų – apie vaikus. Perduoti tokią nuomonę kitai pusei galima tik gavus tą nuomonę patikėjusio asmens sutikimą.

11.4.3. Pedagogai pagarbiai ir geranoriškai bendrauja su mokinių tėvais.

11.4.4. Pedagogų santykiai su tėvais neturi daryti įtakos vaikų asmens bei pasiekimų vertinimui.

11.4.5. Pedagogų santykiams su ugdytiniais ir vertinimui negali turėti įtakos jų tėvų bei globėjų parama progimnazijai.

11.5. *Santykiai su visuomene*

11.5.1. Pedagogas yra ne tik vaikų mokytojas, ugdytojas ir auklėtojas, bet ir visuomenės švietėjas, kultūros vertybių saugotojas, padorus ir išsilavinęs žmogus.

11.5.2. Pedagogas stengiasi prisidėti prie visuomenės santarvės. Ne tik privačiame, bet ir viešajame gyvenime pedagogas vengia vaidų, konfliktų, kivirčų.

11.5.3. Pedagogas gerai supranta ir vykdo savo pilietines pareigas ir socialinį vaidmenį. Jis vengia pabrėžto išskirtinumo, tačiau taip pat nėra linkęs konformistiškai nusileisti iki bet kokios aplinkos ir su ja susitapatinti.

12. **Akademine ir žodžio laisvė**

12.1. Pedagogas turi teisę naudotis įvairiais informacijos šaltiniais.

12.2. Atrinkdamas ir perteikdamas informaciją mokiniams, pedagogas laikosi objektyvumo, tinkamumo ir padarumo principų. Informacijos negalima tendencingai iškreipti ar pakeisti jos autorystės.

12.3. Pedagogas gali savo nuožiūra pasirinkti ugdomąją veiklą bei kurti naujus ugdymo būdus, jei šie yra tinkami, profesiniu požiūriu atsakingi bei padorūs.

12.4. Pedagogas turi teisę viešai (raštu ar žodžiu) reikšti savo nuomonę apie progimnazijos veiksmus, tačiau jo teiginiai negali būti tendencingai netikslūs, piktavališki ir įžeidūs.

12.5. Pedagogas neišviešina konfidencialios tarnybinės informacijos, skirtos vidiniams progimnazijos reikalams.

13. Informacijos ir resursų naudojimas

13.1. Pedagogai ir administracijos darbuotojai taupiai ir pagrįstai naudoja materialinius ir kitus resursus. Darbo laiko nenaudoja savo asmeniniams reikalams.

14. Asmeniniai interesai ir nusišalinimas

14.1. Pagrindinės elgesio taisyklės vengiant interesų konflikto:

14.1.1. nešališkai, sąžiningai ir tinkamai atlikti darbinės pareigas;

14.1.2. darbo laiką skirti tik darbo funkcijoms vykdyti;

14.1.3. darbo priemonės bei darbdavio patikėtą turtą naudoti tik darbo funkcijoms vykdyti;

14.1.4. darbdavio vardo ir (ar) reputacijos nenaudoti kitoms nei su darbo santykiais susijusioms pareigoms ir veikloms atlikti;

14.1.5. nesinaudoti darbinėmis pareigomis asmeninei naudai gauti;

14.1.6. priimant sprendimus, vadovautis išimtinai darbdavio interesais, priimti tik objektyviai pagrįstus, nešališkus ir geriausiai darbdavio poreikius atitinkančius sprendimus;

14.1.7. nusišalinti nuo sprendimų, galinčių sukelti interesų konfliktą, priėmimo ir nedelsiant pranešti (raštu, elektroniniu paštu) apie interesų konfliktą ir nusišalinimą darbdavio nustatyta tvarka.

14.2. Pedagogas ir progimnazijos vadovas yra objektyvus ir nesavanaudiškas. Jo tarnybinių sprendimų nelemia jo paties, jo šeimos narių, giminių ar draugų asmeniniai interesai.

14.3. Jei pedagogas dalyvauja taryboje, komisijoje ar kitoje darbo grupėje, turinčioje priimti sprendimus, kurių rezultatais jis pats yra asmeniškai suinteresuotas ir dėl to negali būti bešališkas, apie tai jis praneša svarstyme dalyvaujantiems asmenims ir nusišalina nuo balsavimo ar kitokio sprendimų priėmimo.

14.4. Pedagogas neatstovauja savo progimnazijai kokioje nors byloje su kita įstaiga, įmone ar fiziniais asmenimis, jeigu su šiais bylos partneriais jis turi kokių nors privačių interesų ar sąskaitų ir gali būti asmeniškai suinteresuotas vienokia ar kitokia tos bylos baigtimi. Apie savo suinteresuotumą jis praneša administracijos vadovui ir bylą svarstantiems asmenims.

15. Priėmimas į darbą ir paaugštinimas pareigose

15.1. Progimnazijos direktorius, priimdamas į darbą ar paaugštinamas darbuotojus pareigose, yra bešališkas. Jis negali savo šeimos nario ar giminės skirti savo pavaduotoju, kokio nors padalinio vadovu ar teikti kokių nors kitokių privilegijų.

15.2. Pedagogas ar kitas darbuotojas negali daryti spaudimo administracijai, kad įstaigoje, kurioje jis pats dirba, būtų priimtas į darbą ar paaugštintas pareigose jo šeimos narys, giminė arba artimas draugas. Svarstant tokį klausimą pedagogų posėdyje, priimant sprendimą jis turėtų nedalyvauti.

15.3. Imti atlyginimą bet kokia forma už priėmimą į darbą, kvalifikacinės kategorijos pakėlimą, paaugštinimą pareigose ir pan. yra neleistina.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Laikytis Kodekso reikalavimų – asmeninis pedagogo ir kito progimnazijos darbuotojo, siekiančio tinkamai ir kokybiškai atlikti savo pareigas, didinti profesijos prestižą ir pasitikėjimą šalies švietimo sistema, įsipareigojimas ir garbės reikalas, o jų pažeidimas užtraukia atsakomybę, numatytą Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose pedagogų veiklą.

17. Pedagogų ir kitų darbuotojų etikos kodeksas skelbiamas progimnazijos internetiniame puslapyje.